

ధేయతానిరూపాధికరణతావేవప్రస్తుప్రతియోగితాకాదవదాధికరణనిరూపితాధేయతావత్సాధ్యమితివిగ్రహవాక్యార్థః॥
 సాధ్యనిష్ఠాధేయతానిరూపాధికరణతావన్నిష్ఠాదప్రతియోగ్యధికరణవృత్తిత్వమితివృత్తివాక్యార్థః॥యదధికరణతీతసమా
 నంస్తుఅధికరణంయస్యేతిప్రపదస్యబహువ్రీహిః॥సమానశబ్దఃశైవాలాద్యధికరణపరఃఅనంతరంబహువ్రీహిస్సప్రవేశవత్॥
 యత్ప్రధానభూమిప్రవేశవత్॥ఎవంబశైవాలాద్యధికరణనిష్ఠాదప్రతియోగితావత్ప్రధానభూతాధికరణతానిరూపితా
 ధేయతావత్సాధ్యమితివిగ్రహవాక్యార్థః॥వృత్తివాక్యార్థఃసాధ్యనిష్ఠాధేయతానిరూపితాధికరణతావత్ప్రస్తుప్ర
 ధాధికరణత్వం॥ఎవంబసూక్తదీక్షః॥విశిష్టతాధేయతానామముఖ్యకవితేష్యతాత్రయత్వంతదనుపతేత్యాతద్గ్న
 నానుపతేత్యాంబుదంచవిగ్రహవాక్యార్థపర్యాయసయామోధ్యం॥వృత్తివాక్యార్థపర్యాయసతముఖ్యకవితే
 ష్యతాత్రయత్వమేవలభ్యతే॥సాధ్యనిష్ఠాప్రతితి॥సమానంఅధికరణంయస్యేతిబహువ్రీహిఃతేయాలూపేష్యమ॥సామా
 నాధికరణ్యాభ్యామేవసామానాధికరణ్యంసాధ్యమసమానాధికరణంయస్యేతితునబహువ్రీహిః॥షష్ఠ్యర్థః॥ప్రతి
 యోగిత్యంతర్భూతాపరిభాషకం॥అనన్తరథాధామవాహంవేష్యరిత్యత్రుతివాక్యప్రాప్తత్రైత్యాకరణసామా॥తప్ర
 తియోగితాపరిభాషకం॥ఎవంబప్రతియోగితావత్ప్రధానభూమిప్రతియోగ్యధికరణవృత్తిశైవాలాదినిష్ఠా
 ధేయత్వంప్రతియోగితావత్సాధ్యమేవ॥పాతఃతస్యేతదధికరణంపరంయత్ప్రధానభూమినిష్ఠాధేయత్వనిరూపకత్వసంబంధేన

నవయః సౌధ్యనిష్ఠసౌమనాధికరణ్యభావప్రతియోగతావచ్చేదకకుషిప్రవిశ్వాధికరణనిరూపితవృత్తిమూలసౌధ్యసౌమనా
ధికరణ్యపదాధికారతస్యచతస్త్వకారతాశ్రయవృత్తిత్వేలక్షణంబు న్నైవేనక్షణధిక్యం సనుయత్పదాధికారప్రతియోగిష్యన్
ధోన్మూల్యభేదాంతవత్వం లక్షణాయాభివసప్రయోజనం అతివ్యాప్తిరపిసాన్త్యేవంభూతంవ్యాఖ్యానంనిరధికా-
మితీదేన్దు ధూమవాణవేషోరిత్యత్రాతివ్యాప్తిరభావపిన్వరూపసంబంధేనకన్యూధికరణత్వేనాతేధూమసౌధ్యకన్య
భిదారిణితివ్యాప్తిః సౌమనాధికరణ్యస్యసౌధ్యతావచ్చేదకసంబంధేనవతేషితత్వాత్తద్యకసంబంధావచ్చేన్దయతా
మనాధికరణ్యం తన్నిష్ఠప్రతియోగతాకాభావస్యసౌధ్యనిష్ఠత్వేపితాత్మకాభావప్రతియోగభూతేసౌమనాధికరణ్య
స్యవహ్నిసత్వేపహితావసంతాత్ లక్షణస్థితేయత్పదాధికారేద్యకపారిభాషకప్రతియోగతాశ్రయః లక్షణపివం
చప్రత్యతిహేతురపిలా ధూకతాత్మకవృత్తిత్వాధికరణమితీగతిప్రసంగాదివికీ అనుపవత్తేరితివ్యాప్తిరితిభావః
లక్షణాసమన్వయస్యవహ్నిపవనతమహనసచత్వరాశ్యతమత్వధూమవద్వనత్రిత్వవిశిష్టత్రవృత్తివిషయతాసంబంధేన
నంత్యేతదన్యతమసౌధ్యకధూమబిహితావచ్చేత్రిత్యతాసంబంధేనహేత్వాధికరణవృత్తిత్వాభావసేవిద్వనిః
త్వేనాసభవతీస్యకన్యధూమకూపహేతుత్వమకన్యకన్యతీకేవలాదిరవగ్రాహ్యః తథాచలక్షణాసమన్వయః స
మవాంఠిత్యాదితి జాతిరితిహేతుసూక్తిః అగ్రమపరిశ్రేయరణవారణయోగాత్ ధూతాధికారమహేతికన్యధిక-

సౌమ్యసంభవాత్ అనిరూపకత్వమిహితి అసౌమ్యదర్శనాత్సౌమ్యధర్మనిష్ఠాధైర్యత్వవ్యాపకత్వం నిరూపితవ్యావప్రత్యేకత్యైవ ॥
సత్త్వగుణవయ్యుక్తః వర్షామాసాద్ధమాదిత్యత్రయవ్యాప్తివారణం తువ్యాపకత్వద్వఘపితత్వయ్యుక్తలభ్యవత్ ॥ నిరూపక
త్వసామాన్యాభావస్యలక్షణే నివిష్టత్వేనభవత్ప్రవేతియ్యుక్తంధః ॥ అతింత్యరవేతేనైవనిరూపకత్వసామాన్యాభా
వాస్యవతదర్శనాభావధర్మతాత్ ॥ సనుకథావార్యల్లభ్యతేనైవతే ॥ శృణు సౌధర్మనిష్ఠాధైర్యతాతావప్రదశః ॥
సౌధర్మనిష్ఠాధైర్యతానిరూపకతాత్పరః ॥ అతియోధాన్ హృవప్తింస్తత్త్వలభవానిరూపకత్వసామాన్యాభావస్యనివేతేపక
పితంయోగేవతత్వదిత్యత్రావ్యాప్తిః ॥ సంయోగసౌఖ్యవృత్తిత్వేనతన్నిష్ఠాధైర్యతానిరూపకత్వసౌఖ్యవ్యాప్తివృత్తితయా
తద ॥ భావస్యపశ్య సత్త్వసత్త్వవృత్తిత్వేనైవతావిద్యమానత్వాతథాబావ్యాప్తిపరిహారాయసౌధర్మనిష్ఠాధైర్యతానిరూ
పకాదితరణావదాధాన్యమేవవాచ్యం ॥ సుపకః పుభ్యతేసౌధర్మనిష్ఠాధైర్యత్వనిష్ఠనిరూపకత్వసంబంధేనైవప్రదశః
ప్రభాదప్రతియోగతావప్రదశభూతాదికరణంకపిసంయోగేతత్వదిత్యత్రసంయోగనిష్ఠాధైర్యతానిరూపకత్వసంబం
ధేనవృత్తిరూపావప్రదశఃకపిక్షణేనైవతావిద్యమానత్వాతదే ॥ సౌధర్మనిష్ఠాధైర్యత్వనిష్ఠః అపితునిరూపకత్వసంబంధేననుభవి
నిష్ఠాధైర్యః సౌధర్మనిష్ఠాధైర్యనిష్ఠః ॥ తత్ప్రతియోగతావప్రదశభూతాదికరణంగుణయితేనావ్యాప్తిః ॥ ఎవంబవర్షామాసాద్ధమా
దీత్యత్రయవ్యాప్తిస్సమాగతతే సౌధర్మనిష్ఠాధైర్యత్వవ్యాపకత్వజ్ఞానగంసనువాత్యాదయా మధ్యకథంలభ్య

గ.స. ॥ బ
 ౨

త ఇతి బ్రహ్మణుని రూపకత్వపదనసాధ్యనిశాధి యత్వనిష్ఠని రూపతత్వసంబంధే న అవచ్చిదకవిష్టభాదూభినిధ్యః అభవా
 సామాన్యభిమానవచ్చింశ్చాధి యతాత్వతిరక్తతమతప్రసిద్ధిగుమానాభివాప్తిః వచ్చినిష్ఠప్రత్యవచ్చింశ్చాధియతాత్వ
 నిరూపకాధికరణం గుణదిరవసంభవతతి తన్నిరూపతహేతుతావచ్చిదకభూతసంయోగసంబంధావచ్చినిష్ఠత్వత్వాప్ర
 సాధ్యః సాధ్యనిష్ఠయత్త్వింశిదాధియతత్త్వత్వావచ్చింశ్చాధియతా యాః సమానంతరనిరూపకాధికరణాప్రదాద్యప
 సంభవతతి తన్నిరూపతహేతుతావచ్చిదకసంబంధావచ్చింశ్చాధిత్వప్రసిద్ధిం పరంతు పవనతీయ వచ్చిత్వావచ్చింశ్చాధియతాయా
 అపయత్త్వింశిత్వదేన సమానతీయ సరబ్రహ్మణుమానాభివాప్తి రిత్యభిప్రాయవానవదతి నిరూపకత్వమిహ త్యాది గానగుతావ
 తావాప్తివానవారణం కథంకథంబిత్వాత్యాధిహేతు రిదేత్ బ్రహ్మణుని రూపతత్వం యత్త్వింశి త్యాధినిశాధియతాత్వవాప్తకు
 తన్నిష్ఠాదేనిరూపకత్వాభావవది త్యాధిః ఏతద్భక్త్యసృజనభక్త్యస్వత్వం యత్త్వింశి త్యాధినిశాధియతాత్వవాప్తకనిరూపతత్వ
 నిరూపకనిరూపకత్వాభావవదితరణం న మహానసః తత్రాపయత్త్వింశి త్యాధియతాత్వవాప్తమహానసాయ వచ్చినిశాధియతాత్వ
 పకనిరూపతత్వనిరూపకనిరూపకత్వస్య విద్యమానత్వాత్ ఏవంబహేతుధికరణం తాదృశనిరూపకత్వాభావవచ్చివసంభవతి
 ఏతుహేతుద్యవేతనావాప్తిప్రసంగ ఇతి సంధ్యతాత్వరహిత్యుత్తినధికరణత్వమితి తథాచ పవనతీయ వచ్చినిశాధియతాత్వ

చాపకనిరూపతత్వనిరూపతనిరూపకతాభావవదధికరణం॥మితిదిక్॥సౌభ్యనిర్వృద్ధియతావచ్చేదనగ్రామ్యమితిసౌభ్యనిర్వృద్ధియ
 తాత్పర్యపతధమానవచ్చింస్తుత్రుతియోగితాత్పర్యేచ్ఛిప్రంత్యతయోధా॥మహాకాలాన్యతాచితినిత్యస్రబంధకాలవ్యతిత్యమసామ్రావా
 మహాత్మదంబావ్యాపకత్యంబతద్వనిర్వృత్తసౌన్యతాసౌన్యభావస్రీతావ్యాప్రవృత్తిత్యమితిభావః॥కపసంయోగరూపబుసద్ధితోదోషాదా
 మానోదోషంబుతితావ్యాప్రస్థుపభంబం తద్వ్యక్తితాభావాదిత్యాదాలప్యగానంశతః॥తద్వ్యక్తితాభావాదికరణతాభావవః
 త్వేతిహాభయభాదానుసందానానుసంభవంబుత్యధాతతాదృశాదేయతావనిరూపకత్యతస్రప్రతియోగితావచ్చేదకసంబం
 ధేనప్రతీతియోగిమత్తాగ్రహవేదోధినినియోమకసంబంధనివేశబదీతమతేకపసంయోగరూపానోద్ధితోదోషంబుతియోధా॥
 అత్రాచ్యాప్రాహేతుంపూరయతీతియత్తంబతాధ్యానికరణత్యస్రచ్చితియ్యలభ్యవ్యాప్రహేతుతాభావయోగాచ్యాపకభూతా
 భావనీవశేనారవమితితద్ధియతాత్యాతిరిక్తనిష్ఠనిరూపతతాతరిక్తసంబంధావచ్చింన్నావచ్చేదకతానిరూపకతాదేయతాత్పనిష్ఠ
 నిరవచ్చింన్నావచ్చేదకతాకప్రతియోగితాకత్యధా॥శ్రీరామ॥ఇతిసంహార్యాప్రలభ్యగావిహారసమూహః॥అథసౌమతామవి
 హారః॥శ్రీశివాయనమః॥వ్యతిపదస్రసంబంధాధాకత్యియతి॥వ్యత్ప్రనియోమకసంబంధేనహేతుతాయాంతత్యంబంధావచ్చి
 న్నసౌభ్యవద్యత్తిత్యసౌప్రనిధ్యతావచ్చేదవారణయేతిభావః॥అభావమూత్రదేతి॥అనికరణత్యాంశంపరిత్యజేతేషః॥తి

ధూమే ప వనతయతి॥ తస్మాన్మంత్ర తా ప వనత తాపవచ్చిద్య వ ప్నిమత్సంయుక్త త్యాభావముద్ధి క్యధూమప్రతిత్వం భాసత॥ అవ ముద్ధి
శ్యతావచ్చిదకావచ్చిం గ్నాధి కరణ త్వస్య ధూమ భాగాభ్య మత్వంవై లక్ష్య గ్యస్యేతి॥ అలక్ష్యమబరహిరూపంబుధానం
ఇహాతిప్రతీతి వి షయత్వా వి షయత్వం॥ స్వానుయోగీతిరూపనిష్ఠంబుధి కరణ త్వంస్వపదిన భతునమ కక్రం హేతుతావచ్చిదక సయో
గసంబంధేనస్వానుయోగీనూబుధి కరణ త్వస్యాప్ర సద్ధి త్వాత్॥ ౩౦ తు ధూమ నిష్ఠాబుధి కరణ తాగ్రా ప్యోనను ధూమ నిష్ఠాబుధి కరణతాయాం
ప వనతా దిని ష్ఠావచ్చిదకతాని రూపితావచ్చి ద్యత్వరూపప్రతయోగీనూసం భవనతద భావాప్ర సద్ధి రితిపెన్న॥ ధూమే వ ప్నిమత్సంయు
దే తత్యాభావాది కరణ తాజైవాలసోమూనాది కరణ్య భావాది కరణ తాత తాచిదన్త తస్మాన్॥ ప వనత నిష్ఠావచ్చి దక తానిరూ
పితావచ్చి ద్యత్వస్యప్రసద్ధి త్వాత్పిన్మ మూన్ధూమాదిత్యత్వ వ వంల షణ సమ స్వయం బద్రవ్యం వ్య ది వీత్యాదిత్యత్వ స్వపదినకం
నిష్ఠాబుధి కరణ త్వంధ తనవ్య మితితే॥ భూతలావచ్చిదేనప్రత్యత్వవత్సమవేత త్యాభావాది కరణ తాయాం ఘట స తావత్స
గ్రాహ్యతి గ్రహణ హేతుతావచ్చిదక సంబంధేన తాద్యతాది కరణ త్యానుయోగీనూ ఘట స్వాది కరణం కపాలస్త దనవచ్చిం స్తుస్వంబాత
మితిలక్షణ సమ స్వయః॥ ధూమావయ వసం యుక్త ధూమాం తర నిష్ఠాబుధి కరణ త్యాన్యస్యప వనతేయ ధూమ నిష్ఠాబుధి కరణతాయాం
సత్యావచ్చి మూన్ధూమాది త్యాదావచ్చిప్ర వారణ్యంయూ రయోతి వ ప్నిత్య వాచ్యప్ర వారణ్య తత్త్వ నిష్ఠాబుధి తుజ త త్వస్య
వి వత్సహేతు తావచ్చిదక సంబంధి త్వస్యానుయోగీనూ సప్రతాధాన్ప్ర సద్ధి త్యాప్రః ధూమ నిష్ఠాబుధి కరణ త్యానుయోగీనూది కరణం

(సాధ్య)

గావయిపొంబ భవతీతదవట్టింనుత్తనతదనవట్టింనుత్తనాసంభవాత్ || వారణాసంభవగతి సస్యస్కంకత్తాహతుతావట్టిదక
 సంబంధేన త్యస్యవైయథ్థం ధూమనిష్కాదికరణ త్యానుయోగిసోది కరణ ధూమంవయవనిష్కహేతుతావట్టిదకసంబంధానవట్టింనాల్
 వట్టిదకతానిరూపతావట్టిద్యతాశూ స్యత్వస్యస్యస్కంకతాత్ || అవట్టిదకత్తనివశానాపత్యత్రుప శబ్దే నదేశవిభి యోజనవట్టిదకావ
 ట్టింనుఅవట్టిదకత్తనివశః || తథాచ ధూమంవయవనిష్కదేశవిభి యోజనవట్టిదకా వట్టింనుఅవట్టిదకతాని రూపతావట్టిద్యత్యస్యస్కంక
 లభావా త్వవదేన ధూమనిష్కాది కరణ త్యస్యధతుమశ క్యత్తనలబ్యాప్తిస్థిత్యాత్ || ససుపవ వ్యయప్రయోజనంసాయా తీతాన్మల
 బండాభావ ఘటకతయోగోద్యత్యాత్ || అబంతాభావ ఘటక త్వంబసంబంధాం సంబంధాంతరణ తత్త్ర వసులగతిదేధితుగ్రంథనం
 వరషణిధ్ధంవక్రవ్యంబస్యధారూపనిష్కాది కరణతాయోజనబస్వపదేనధతుమశ క్యత్తనతదనుయోగి సోయదధికరణంతన్ని
 త్తహేతు తావట్టిదకసంబంధావట్టింనుఅవట్టిదకతానిరూపతావట్టిద్యతాశూ స్యత్వస్యస్కంకతాత్తనతదనత్యస్యగగననిష్కవజ్జ
 సోమూగా దికరణభిభావాది కరణతాయోం సత్యాత్ || ననుగగనసాగ్వివక్త్రమత్వపక్షే తన్నిష్కాది కరణతాయోజనవిస్వపదేనధతుమ
 శక్యత్తనతదనుయోగి సోయదధికరణంతన్ని త్తహేతు తావట్టిదకసంబంధావట్టింనాల్వట్టిదకతాని రూపతావట్టిద్యతాశూ
 స్రంయధ్యత్వంతదవట్టింనాల్యోః || అప్రనిధ్యత్వాదితీతదాచరణంయహేతువట్టిదకసంబంధేన తిలస్కస్కత్వవక్రవ్యమితి
 చెన్న || అగ్రమగ్రంధానుయోగి సోయదధికరణం త్వతి పూవకపక్షిణం తుతెగగనసాగ్వివక్త్రమత్వకల్పనాయోయోపొంబ త్యాత్ || నను

గ. ౧౦. ౭
 ౭

ఎతావతాని ద్యామ్యై అధి వారణా రూపప్రయోజనం నాగతమితి నై ॥ హేతుతావచ్చేదకసంబంధేనైత్యనానుపాదాన రూపనిష్కాది కర
 తాయాని పదేశా తావచ్చేదకతాని రూపతావచ్చేద్య తా శూన్యత్వస్య సత్త్వతత్త దధి కరణానాం సోపసోప రూపనిష్కత్వేనానంత్యాత్మ
 వద్భేదతూటవత్వస్య నివేశనశా రవాత్ ॥ తదుపాదానైతు రూపనిష్కాది కరణా తా స్వపదేన ధర్మమశక్యత్వేనానంత్యాత్మవాచి
 షంతుతాంయూః దృష్టినియోమకత్వపక్షేనాననిష్కాది కరణా తాయూః స్తోదేన ధర్మమశక్యత్వేన తదనుయోగే సూత్రాధి కరణనిష్కహేతు
 తావచ్చేదకసంబంధంధావచ్చింశ్చ వచ్చేదక త్వాని రూపతలవచ్చేద్య తా శూన్యత్వంయద్యత్వేంతద్భిన్నాధి కరణా ప్రాప్త్యాద్యాత్మైతి త
 ద్యైరగోయ హేతుతావచ్చేదకసంబంధేనై త్యుపాత్త మితి లుథవా వచ్చి మూసంయోగేన రూపానిష్కత్వైతి వ్యాప్తవారణామవహే
 తుతావచ్చేదకసంబంధేనై త్యస్య ఫలం ॥ అన్యథా రూపనిష్కాది కరణా తాని ధర్మమశక్యత్వేన తదనుయోగే సూత్రాధి కరణం తస్మాత్త
 హేతుతావచ్చేదకసంబంధంధావచ్చింశ్చ వచ్చేదక తాని రూపతలవచ్చేద్య తా శూన్యత్వంయతయత్వేంతదస్య త్యస్య నాననిష్కాది కరణ
 తాయూంస త్యాత్ ॥ తదనధి కరణ త్వాద్ధేతూః లుతి వ్యాప్తిః ॥ తదుపాదానైతు హేతుతావచ్చేదకసంబంధేనైతు రూపనిష్కాది కరణా తాస్వ
 పదేన ధర్మమశక్యత్వేనైవ ధర్మమశక్యత్వేనానంత్యాత్మవాచి వ్యాప్తిః ॥ యేవంబ పక్షే ద్యయే బహుయోజనాని బృం ధూమూద్యసం
 బంధితయోతి ॥ నదనితంబ హూపదేశ ధూమూత్వత్వకాలావచ్చింశ్చ పక్షతాదేః కాలకసంబంధేనైవ వచ్చేద్యైది కరణ రూపసంబం
 దిత్వవత్తంత్యత్వేన కథంతదసంబంధి త్వకథమితి నై ॥ దైశికసంబంధావచ్చిన్వచ్చిన్వత్వత్వే తేతదబావా స్వతరనిష్కలవచ్చేద్య

తా ని రూపితా వచ్చి దకతాయనందే శి కసంబంధనలవచ్చి దాని కరణసంబంధి త్వస్థిత తంత్రత్వనలదొప్ప యిత్యశయంతః దైశికసంబం
 ధస్యసంయోగః స్వరూపస్స మతాయః కాలకసంబంధే నకాలస్యోత్పత్తితా శత్రుసా మూనాది కరణ్య అవచ్చి దక త్వస్థిత రపనిరాబాధే
 వ పూర్వోక్త నియమ స్యాత్తాప్రసక్తః॥ అత్త తాప్తి తా శత్రు తదుభయోః పరస్పరాధి కరణ వృత్తి త్వస్థిత కసంబంధా వచ్చింపుత్వా
 త్॥ న స్వేషాం యేతా ద్యుత నియమోబలప్రత యిత్యత్ర కం గమక మితిచేత్ ॥ ఎత్తైః కంఠ ర వేణావేతాద్యుత నియమ స్యాత్తాప్తి త్వస్థిత
 ఎ తద్ధంధ ద్వినితత్వేనలభిమతస్య నిబాధతత్వాత్ ॥ ధూమంతరసం యుక్త స్థావరావచ్చి దన భూ మాదిస్తా ద్యుతాభావత్వేప
 న త్తేతి రితిగ్రంథే న పూర్వోక్త నియమస్య స్యాత్త్వ యతిప్రత యతేతి స్వభావాదే శ రిత్యాదివ్యాప్తిప్రదేశసంపరాత్ ॥ అనుయో
 గి తాదక సప్ర క్త్యంతపద స ముఖ వ్యాప్త సయోగ త్యంతాభావ బోధ కత్వేమితి నియమ యిత్యభిప్రాయోగ హ భూ మస్యసేతి॥
 అ తి వ్యాప్తిప్రసంగం గాఢ్యతి॥ న సుహృతుతావచ్చి దకసంబంధే న హేతు వసానత్రా వచ్చింస్తాది కరణతాయనప్రకాశ తాదే వసాతివ్యాప్తిః॥
 న బా యోసోళక య రూప హేతుతావచ్చి దకసంబంధే న హేతు మసాప్తా వచ్చింస్తాత్ప్రకాశ మితి వాద్యం ॥ తత్రా పికాలకసంబం
 ధే నా యోసోళక య రూపాది కరణం యద్ర దాది హేతునది కరణం తద వచ్చింస్తాత్ప్రకాశ నికరణ యోసోళక మూత్రావచ్చిం
 స్తాత్త్వేభావాత్ ॥ న చ పూర్వోక్త నియమ సయోగ సోళక యోగ వ మ్మినిష్ఠాయః॥ సోధ్య వ ద్వృత్తి తాభావః తదవచ్చి దకతాయః॥
 తాలకసంబంధే నా వచ్చి దాని కరణ రూపసంబంధి నిహ దా దా వక్త మకత్యత్వేనా యోసోళకే ఎవ వక్తుంశక్యత్వేన తాద్యుతరూప
 హేతునికరణ మూత్రావచ్చింస్తాత్త్వస్థిత నిధి రితి వాద్యం॥ పూర్వోక్త నియమ సంగీతారణ అవ్యాప్త్య దాని భావమవతేషాం బిస్మతా

6

దు యోత్ || ఎవం బహిత్వధి కరణ మూత్రావబ్ధిం స్మ అధి కరణ తా యోః బ్రహ్మ నిర్మితో నాతి వ్యాప్తి రితి బెన్ను || తు ల్యయ క్రాసంభవ వారణ
 యు హిత్వధి కరణ మూత్రావబ్ధిం స్మ త్ర త మూత్ర కబ్ధి స్య తదితరా న వబ్ధిం స్మ త్వ సతి తదవబ్ధిం స్మ త్వం గాత భేద బహిత్వధి కరణ తరా
 న వబ్ధిం స్మ త్వ మధ్యః || తథా బహిత్వధి కరణ తరా న వబ్ధిం స్మ తా ద్య కసా భ్యవ ద్వ్య త్రి త్వా భావది కరణ తా యోః గగనై ఎ వప్ర సద్భవ
 ద్భవో మూఢ భూమూ దిత్యాదా నా సంభవః || ప్రకాతి వ్యాప్తి సంగత్యై న సుద శీతా తే వ్యాప్తిః || య ద్యో యో తే తథా వదితి తా
 రోక్త సంగం ధాంతే రణ వ తన మూనై తత్తై వ సులభం యిత్ర ంధా సంగతి రితి బెత్ || హి త్వధి కరణ తర నిర్మితా త కసంధింధా నవ
 బ్ధిం స్మ వబ్ధి దకతా ని రూపతా వబ్ధి ద్యతా శూన్య త్వం హి త్వధి కరణ తరా న వబ్ధిం స్మ త్వ త్సాం భ్యః తథా బహిత్వ య రూప ని
 వ్యాధి కరణ తా తా ద్య కప్ర సద్భవ యిత్ర సతత్త్వంధా సంగతిః || భూమ నిష్ఠ సౌభవ యవావబ్ధిం స్మ అధి కరణ తా తు నవతా ద్యతే
 తా మూదా యవ ప్నో మూఢ భూమూ దిత్యత్ర సావ్యాప్తిః || భూ మ వా న వప్నో రి త్యత్ర బయోగో ల్కతయ వప్నో నిష్ఠాధి కరణ తా
 నలక్షణా భూ టితా తింతూ బయోగో ల్క క రూప నిష్ఠ వ తాద్య కే తి బతే వ్యాప్తి స్సువచ త్వాత్ || న సుపరస్పరా నవబ్ధి దకా వబ్ధిం స్మ
 ధి కరణ తా యోః ఎతే స్సూక్త త్వేన ప్రకృ తే బయోగో ల్క క సౌభవ యవ్రోభ యా వబ్ధిం స్మ వ ప్నో ది నిష్ఠ సౌభ్య సౌ మూనాధి కర
 ణోభ్యా వా ధి కరణ తా యోః || బి క్క స్సౌకారణి తే వ్యాప్తి ప్ర ద శన వం సంగత బితి బెత్ || ఎతదనం గి తారణ తే బన్య తన త్వాత్ ||
 పృ త్వి రూపా ది తి భూమ వా న వప్నో రి త్యత్ర తు నాతి వ్యాప్తిః || బయోగో ల్కత యవ ప్నో వ్యక్తిః || బయోగో ల్కతా వబ్ధి దకసా

ధృ సోమనాధి కరణ్య భావాధి కరణ తాగనావచ్చి దస సాధ్య సమాధి కరణ త్రమ పతివభ్య మూనోయో యి తిససు గగనాదీ నాం వృత్తి ముత్త
 వశికాతక సంబంధావచ్చింస్స సాధ్య వద్ధు త్తి తావ్ భావః ॥ అ త్త వచ్చి దస ఆత్మ తావ్ దోష సాధ్య యి తి అవృత్తి త్వకల్ప యి వ అత్రా బకల్ప లక్షణ
 సమన్వయ సంభ వ ఇ తి సేన్ ॥ హి త్త ధి కరణ భూత కాలాన వచ్చింస్స త్వం అవచ్చింస్స త్వం చె త్వ భయ సత్యత ॥ అ త్త తావ్ ది నిష్ఠ తావ్ భా
 వాధి కరణ తాం యూః లక్షణ భుజ క తావ్ తు ॥ అ వృత్తి వృత్తి భమ సత్త తి క సత్త స వ త్త కాతక సంబంధా వచ్చింస్స వృత్తి త్వ సత్యత ॥ న త
 ద భా వాధి కరణ తావం గగనాదీ నాం వృత్తి త్వ పక్షి అవ్యాప రి తి న ద ధి తి కృత్య ద్రం ధా సం గతి రి తి బల్ల పో యో గ్నో వా హ ॥ అ వృత్తావ
 సవ త్త తి స ప మ్య భ సం య తి స సు వృత్తి త్వం సో ధ్యా భావ వన్ని రూప త హి తు తావచ్చి ద క సం బంధా వచ్చింస్స వృత్తి త్వ సు వృత్తి భా ర
 ప దా భ తావ త్ ॥ వృత్తి భార నిరూప తాధి కరణ వ త్తా ద్భవ త్వ సు వృత్తి తావ తా త ॥ ఉ భ యాధి కరణ తా వ త్తా మాన్య క త్వం వా
 వత్త వృ మి తి అత పరి క్షేర సో మనోప దంధూ మ వా వ హ్ని రి త్త త్రా తి వ్యాప వాగణా య బస్యం ధా హి తు తావచ్చి ద క సంబంధ
 న య ద్భృత్తి మత్త ర్పంతా ది అయోగోళ క వదు భయ నిష్ఠ త్వ శా ది త నిష్ఠ సా ధ్య వ ద్భృ తి తావ భా వా న వచ్చి ద క తావ త్ ॥ త ద్భ సుత్ర
 కృత హి తు పుభ యాధి కరణ తా వ త ఇ తి తదు పా దా న తు సో మా శాంతి గ త్త అయోగోళ క సృ తా ద్భవ సంబంధా వచ్చింస్స తా
 ద్భవ త్వ గో ది నిష్ఠ తా ద్భవ త్వ త్త తావ భా వా వచ్చి ద క తావ త్ ॥ స న్న వ మ పి త్ర వృం స తా వ ది త్త త్రా తి వ్యాపిః ॥ హి తు తావచ్చి ద క సం
 మఖా య సంబంధే న య ద్భృత్తి మద్భూ ది త నిష్ఠ భూ త లా వచ్చింస్స ద్రవ్య వ త్వ మవత తావ భావః ॥ త ద వచ్చి ద క త్వం

గ. ౧౦. బి
 ౨

సమ వాయువ్యవర్తింశ్చ ఘటప్రకృతహేతుభూతసత్తావతదుభయూధికరణతావత్సామాన్యస్త్రివకపాలస్యతియేత || పరిభారహేతువ
 ప్రిదకసంబంధనయద్వైత్తినిత్యతీతధావయదిత్యేతదంతనకతగుణాత్వమఖతన్నిష్ఠసౌధ్యవద్వైత్తిత్యాభావావప్రిదకంసుగా
 త్వసత్తామభయూధికరణతావత్సామాన్యంసుగాయితీనాతివ్యాప్త్యవకాశఃసహహేతుతావప్రిదకసంబంధనయదిత్యేతదం
 తనకతశ్చైవాలూపితంన్నిష్ఠతాద్యకసౌధ్యవద్వైత్తిత్యాభావావప్రిదకం - శ్చైవాలప్రకృతహేతుభూమవతదుభయూధికరణం
 తావద్వప్రసద్ధమితికల్పమూన్యమూదిత్యాదౌత్యాప్త్యతివాన్విరిహేతుతావప్రిదకసంబంధనహేతుసమూనాధికరణంయ
 ద్యదితీనవతనశ్చైవాలాదెలనక్షణభుజకత్యాత్ || ననులక్షణాన్యసౌమాన్యపదంవ్యవహరయద్యదిత్యేతంతనకతయైవసౌల
 కవతిత్వగుదితద్వస్యప్రకృతహేతుభూతయైవసౌతీయ్యవహిష్ట్యవతదుభయూధికరణతావాన్వియైవసౌలకమవతిత్వగు
 దితద్వస్యనిష్ఠతాద్యకసౌధ్యవద్వైత్తిత్యాభావావప్రిదకత్వేనతివ్యాప్త్యాభావాదతియే || సమవాయుసమపసౌధ్యకద్ర
 వ్యత్వవ్యధివత్ప్రతిదప్రతియోగితసమవాయుసమ్యధివత్ప్రహేతుకవ్యభిచారిణ్యతివ్యాప్త్యవారణయసామాన్యపదస్య
 సౌధ్యకత్యాత్ || అన్యధాహేతుతావప్రిదకసంబంధనహేతుసమూనాధికరణంయద్యదిత్యేతదంతనకతంప్రవృత్తంతద్వస్య ||
 ప్రకృతహేతుభూతప్రధివత్ప్రవతదుభయూధికరణతావత్ప్రధివరూపకపాలస్యప్రవృత్తనిష్ఠఘటావత్త్రింశ్చతాద్యక
 సౌధ్యవద్వైత్తిత్యాభావావప్రిదకత్వేనతాద్యకాధికరణతావత్ప్రతివద్ధి తాః | సౌమాన్యపదకత్యేతసామాన్యారిత

గత పట సూత్రాదు కసాధ్యవద్వత్తి, తావభావావచ్చి దకతానాతివ్యాప్తి: || నన్నెవమ విసతద్ర వ్యవసాధ్యకప్ర తివత్వద్రవ్యవ
ఎతదన్యతరప్ర తియోగకసమ వాయెనప్ర తివత్వహతు కసద్ధితా అవ్యాప్తి: || హి తుతావచ్చి దకసంబంధె నహి తుసమా
నాధి కరణంయ ద్యదిత్యేతదంతగతద్రవ్య వ్యవమవత్ర తత్వం బంధావచ్చిం న్న సాధ్యవద్వత్తి, తావభావావచ్చి దకత
భిక్తాయె గాలక్షణంతర మహిధేత్యాది సాసాధ్యతావచ్చి దకావచ్చి త్తత్వస్వ సమానాధి కరణ పదాభావవ్యాధిక
గాధమూలవచ్చి యాభావన్యసంగ్రహా ససాధ్యత్ || సమ వాయె తావదిరూపధమన ద్యవచ్చి దకతా కవాద్యతావదిరూపధమ
యోగి తాయా: || భద్రప్రతియోగి తాపత్ర విష్ణుత్వాత్ || భద్రప్రతియోగి తాపత్ర విష్ణుత్వాత్ వచ్చి దకతాయా సాధ్యతావచ్చి దకపర్యాప్తి తి
శేషణం తు సాధ్యభావస్య లక్షణానుకత తాసంబంధ సాధ్యతావచ్చి దకతాయా సాధ్యభావమదాయ వ్యభిచారిణ్యత్యాప్తి పరి
మార: || యతేంబు తేత్తె స్స హిచిరగాధ: వస్తు త: తస్య లక్షణానుకత తాపత్ర విష్ణుత్వాత్ || పరిమార: || ధూమభావ వద్వత్తి, త్తని
ష్టవ్యధి కరణాధరా వచ్చిం న్నప్ర తియోగి తా క ద్యవచ్చి దకతాయా సాధ్యతావచ్చి దకపర్యాప్తి తి పరిత్యజ్య సాధ్య
తావచ్చి దకావచ్చి, త్తనివశే తు మహానయ త్తన్మిత్యభ్యంతావచ్చి న్న మహానయ వచ్చి న్నప్ర తియోగి తా కతాభావ
మాదాయా వ్యాప్తి, దుకవానకా అవచ్చి దకతాయా: సాధ్యతావచ్చి దకావచ్చి, త్తన్మిత్యభ్యంతావచ్చి న్న మహానయ వచ్చి న్నప్ర తియోగి తా కతాభావ

[illegible]

వచ్చెదకా పర్యాప్తత్యస్ససాధ్యతావచ్చెదకా పర్యాప్తసంబంధేన అవతకమనత్వం నా ద్దకః ॥ తుస్సాధ్యతావచ్చెదకా
 పర్యాప్తవచ్చెదకా ధమా వచ్చెంన పర్యాప్తనిరూపకన్యత్యధకః ॥ యంబంబ డే భయ నిశ్చయం ఎతావచ్చెదకా
 తస్యసాధ్యతావచ్చెదకా తాపర్యాప్తవచ్చెదకా ధమా వచ్చెంన పర్యాప్తనిరూపకత్యస్ససమనాని కరణా ధమా
 నిష్కత్యనపత్య తియోగి తాయాః భేదప్రతియోగి త్యనల ఫణు ఘటత్యన దిగాభాత్ ॥ యదభ్యభయనిశ్చ
 వచ్చెదకా తానైకానంబం భేదే ల వచ్చెదకా వచ్చెదకా భేదే నపభిన్నైత త్యాగ్రహస్త హిక్రమం యసా =
 ధ్యతావచ్చెదకా స్థితే సాధ్యతావచ్చెదకా పర్యాప్తత్యస్సప్రయోజనం ని దుష్కభిద్యం ॥ ననతదా పి సా
 మానాధికరణ్య సంబంధేన మహాన సవృత్తి త్వవిశిష్ట వహితావచ్చెం నల్లభా వీయ ప్రతియోగి తా
 యాః వచ్చెదకా తాయాః వహిత్యావ పర్యాప్తత్యస్స సమానాధికరణా ధమా నిష్కత్య పి సాధ్యతావచ్చెద
 కతా పర్యాప్తతావత్ ॥ ప్రతియోగి తాపావనంతభా వా ద్యహిమాంధూ మా దిత్యత్రావ్యాప్త సదవస్తవేవనన్ ॥
 అవచ్చెదకా తాపప్రవిష్టగామ ప్యవచ్చెదకా తావతాధ్యతా వచ్చెదకా తాపర్యాప్తవచ్చెదకా ధమా వచ్చెంన పర్యాప్త
 తియోగి తత్యస్ససమనాని కరణా ధమా నిష్కత్యనపత్య తియోగి తాపప్ర విష్ట తావత్ ॥ యదభ్యవచ్చెదక

[illegible]

యంపదమూవచ్చుం నన్నాద్రాదింలు తానలూపతి ప్రాదికరణాతావశిష్ట్య గగినాదికరణాప్రసాద్యుచయలైత్యై
నగగనాతవని పుత్రవస్త్రాదకతాంయంబు తుంబుశకృతవైతయ గగనాతవచ్చుంబై ప్రసంయంబుంబువచ్చుని ద్విః సా
లభ్యపి నమనాం యతావచ్చుం బై నానృతావభూతనగం నంబు నులకృతా తుంబుశాని తి తి వశిష్ట్యం నా
దీప్తమితికలపః సాంబంయం నానం వి శిష్ట్యం సాం దీప్తమితిక త్పవశిష్ట్యం నాం నాంబం నాంబం తీర్తతా వశిష్ట్యం
శుషతవని పుష్పవస్త్రాదకతాంసంబువచ్చుం బై దకదీమూవచ్చుం నన్నాద్రాదింలు తానలూపతి ప్రాదికరణాతావశి
ష్ట్యుంబు తేః ॥ న వంబు రూపం సాం దీప్తమితి వశిష్ట్య గత తీర్త దీప్తక తవని పుప్ర వస్త్రాదకతాంబు త్పద నగం
బాదీతి తాదృశావస్త్రాదకతా కప్రతియంగతా నృప్రతియంగ తాంబు త్పద నాంబు తీర్తతా వశిష్ట్యం నాంబం
తావచ్చుం తాంబు తీర్తతా వస్త్రాదకతా కప్రతియంగనృప్రతియంగ తాంబు సాం దీప్తమితి వశిష్ట్యం నాంబం
నాంబం తావచ్చుం తాంబు తీర్తతా వశిష్ట్యం సాం దీప్తమితి తీర్తతా వశిష్ట్యం నాంబం తావచ్చుం తాంబు తీర్తతా
నాంబం తీర్తతా వశిష్ట్యం నాంబం తావచ్చుం తాంబు తీర్తతా వశిష్ట్యం నాంబం తావచ్చుం తాంబు తీర్తతా వశిష్ట్యం
నాంబం తావచ్చుం తాంబు తీర్తతా వశిష్ట్యం నాంబం తావచ్చుం తాంబు తీర్తతా వశిష్ట్యం నాంబం తావచ్చుం తాంబు తీర్తతా వశిష్ట్యం

ర్య విభా తస్య జాగరూక త్వత్ || నను విశిష్టా భిరణం సౌధ్య వదితి హరిశైవాణా ద్యభావ సౌభల్య గాఢ పుటక తాత ద్ద్యుతి =
 త్యాభి తో రితి వహ్ని మూ ధూమూది త్యత్రా వ్యాప్తి రితి జన్మ || విశిష్టా భిరణం యత్తింటి దితి యత్తింటి త్వనైవ సేవకః నతు
 సౌధ్య వత్సన తిశైవా లా ద్యభావీయ ప్రతయోగితా యాకేభి దప్ర తియోగితా వత్ || లక్షణ పుటక త్వ విసామూఖ తీతి
 త్వ వాలవత్ప్ర దక తాకప్ర తియోగితాం స్మృతయోగితా యాః || సౌధ్య సమూహా భిరణ్య నిష్కృత్య స విశేషణ య త్వత్ ||
 నను ఉభయ కత్వ ప వహ్ని మూన్మూ మాదిత్య త్రా వ్యాప్తి విరుద్ధ వహ్ని త్వ పుటక త్వ నిష్కృత్య వత్ప్ర దక తాపశాప్త్య వత్ప్ర దకధ
 మూన వత్ప్రం నైయ తాని రూప తోభి రణ తా యాః || అప్ర సద్భ్యా వహ్ని త్వ పుటక త్వ నిష్కృత్య వత్ప్ర దక తాభి నై వత్ప్ర
 దక తా య త్వ ది సధ తున్వ తి వహ్ని ఘోషాభయం భావస్య లక్షణా భుటక తయోత ద్ద్యుత్తి త్యాభి తో రితి
 జన్మ || వ్యాసోఽష్టవృత్తి త్యాన వత్ప్రం నైత్య సప్ర తియోగితా యా విశేషణ య త్వత్ || శ్రీరామాయ నమః || ఇతి శ్రీ బగవద్
 భద్రత్ర వతీన విరచితా వతరణ గ్రంథ పుణీన మాప్తే || శ్రీరామాయ నమః || శ్రీ గణేభి పతయే నమః || సౌవో
 భా మ పరిశ్రా రయత్త మతేతి తు పద రహిత తా వత్ప్ర దకా వత్ప్రం నైవ రి మితి || అన్యథా ద్రవ్యం విశేష్య
 సత్వాది త్యాదా వ్యాప్తిః || తత్ర విశేష్య ఇం న్నాయాం తత్ర సత్త్వ రూపం సుగంధ ద్రవ్య త్వ సామూహా భిరణ్య మితి

గ.సం.బ

౧౧

శ్రీ తతిని ద్భా యాః ॥ సత్యనిష్ఠత్రవ్రత్యసౌ మనాని కరణ్య భావాని కరణ తా యాః ॥ సౌమ్యయోగి సత్యనిష్ఠా సమవలంబ సంబం
ధా వచ్చిం స్మ ॥ ఆది య తాని రూపతాని కరణ్య భావాని కరణ్య వచ్చి దకతాని రూప తా వచ్చి భృత్యయ త్వన తదవచ్చిం స్మ త్వవిరహ
తీ ॥ స్వపదన తదుపాదానాసంభ వాత్ ॥ తథావిధాని కరణతాయాని వాచ్యత్యనిష్ఠాది యతాని రూపతా యాః ॥ ఎవం స్వపద
నన్మహి తుంకత్యత యా తానిష్ఠా త్వని కరణనవచ్చిం స్మ త్వన తద్విం స్మ యా స్థావిధాని కరణ తా యాః ॥ సత్యనతద్విం
స్మ త్వభావాత్ ॥ తథా వివ షణ్ణే తునిష్ఠ తథావిధా ని కరణతాయాః ॥ ॥ శ్రవ్యానవచ్చిం స్మ త్వన తద్విం స్మ యాః ॥ ఘటాః
భావనిష్ఠా యాః తథావిధా ని కరణతాయాః ॥ ఆశ్రయ ఘటాభావనిష్ఠా త్వన త్వన విశిష్టతా యాః ॥ లక్షణ సమ
న్వయ సంభ వాత్ ॥ సత్తవ మసంభ వాః ॥ సంబంధాం తరణ వ తన మననిష్ఠా తథావిధా ని కరణ తాని రూప తా
హి తుతా వచ్చి దక సం బంధా వచ్చిం స్మ ॥ వచ్చి దక త్వస్యాప్రసిద్ధత్యా వితి వాచ్యం ॥ సౌధాభిని కరణ తరణ ని కరణ
మూత్రవృ త్తి ది ఘట వంశాదా ఘట వంశా వచ్చి ది న త్తే వాలా భావా ని కరణ తా యాః ॥ తత్సంబంధా వచ్చిం స్మ
వచ్చి దక త్వస్యాప్రసిద్ధత్యా వ విన్న మనన్మ మది త్యాదౌ లక్షణ సమన్వయ సంభ వాత్ ॥ తత్తవ సౌమ్యయోగి
సౌమ్య దని కరణ మి తి సౌమ్య సౌమ్య సౌమ్య భద్రని కరణ మి త్యన్తర ॥ ॥ సౌధాభిని కరణ తాని రూప తా

వ్యాఖ్యపత్రము: || సత్యంయం సుఖం నద్ర వ్యత్యసా మనాధి కరణ్య మిత్య బాధిత ప్రతితి న ద్విసత్య నిష్కా సుఖ భవ
 ప్రద్యద్ర వ్యత్యసా మనాధి కరణ్య బాధా వి కరణ తా యంః స్వపదే సత్య భ్యం || గ్రా వ్యతయో సావసు యోగినో
 యత్కంబద్ర వ్యరూపా వికరణం తన్నాత్మ అవప్రదక తావ ని సూపక త్వగ తదవప్రం స్వత్యస్య తత్ర బాధా త || స్వప
 దేన తద్ద్ర మణ సంభవా త || త ద్వింశాయాః సుఖ త్యా వినిష్కం యంః తద్దా విధా వి కరణ తా యంః య దవికర
 గతా యంః య దవి కరణ సుఖ త్యా విత ద్వింశ త్యస్య సత్య యంః సత్యా త || నేపై త ద్మూ పవా కెతద్ర సా విత్యా
 దావ వ్యాప్తిః || తత్ర సావసు యోగినో అధికరణ స్వకవ్య త్రితయం సానా త్యా భావా వితి వాన్యం || అవప్రదక
 తా యంః సావసు యోగి వి కరణ తా వ్యాపక త్వస్య సావసు సనాత్మ యంః తు తావప్రరకా సమంధా వప్రంశ్చ
 ధేయ తా తన్నిరూప తా యంః అధికరణ తా త ర వప్రదక ద్రవ్య త్యా వప్రంశ్చ వప్రదక త్వనిరూప క త్వస్య
 వా వివక్షిత త్యా త || నేపై వం వివ వ్యణ ద్వి త్యత్యస్య హేతు తావప్రదక సంబంధే న హేత్వ వికరణ ఇత్యస్యై
 య్య ద్యక మితి వాన్యం || ౦౬౬ || ఇతి సావక తా వం లక్షణ విలా ర సుఖా ప్రః || శ్రీరామాయ గమః ||